

INFORMACJA KRAJOWEGO BIURA ODSZKODOWAŃ W PRZEDMIOCIE UPRAWNIENI I OBOWIĄZKÓW POKRZYWDZONEGO

Pokrzywdzony, to osoba poszkodowana, która występuje w sprawie karnej.

Pokrzywdzonemu przysługuje prawo do:

- a) zawiadomienia prokuratora lub Policji o przestępstwie ściganym z urzędu popełnionym na jego szkodę (art. 304 § 1 kpk);
- b) złożenia wniosku o ściganie w sprawach o przestępstwa ścigane na wniosek oraz cofnięcia takiego wniosku, za zgodą prokuratora w postępowaniu przygotowawczym albo za zgodą sądu do rozpoczęcia przewodu sądowego na pierwszej rozprawie głównej. Możliwość cofnięcia wniosku nie dotyczy przestępstwa określonego w art. 197 kk (art. 12 § 1 i 3 kpk). W razie złożenia wniosku o ściganie niektórych sprawców, obowiązek ścigania obejmuje również inne osoby, których czyny pozostają w ścisłym związku z czynem osoby wskazanej we wniosku. Przepis ten nie dotyczy najbliższych osoby składającej wniosek (art. 12 § 2 kpk);
- c) złożenia zażalenia do prokuratora nadrzędnego albo powołanego do nadzoru nad organem, któremu złożył zawiadomienie o przestępstwie, jeżeli w ciągu 6 tygodni nie został powiadomiony o wszczęciu albo odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia (art. 306 § 3 kpk, art. 325a § 2 kpk);
- d) powiadomienia o wszczęciu, odmowie wszczęcia albo o umorzeniu śledztwa lub dochodzenia (art. 305 § 4 kpk, art. 325a § 2 kpk);
- e) ustanowienia pełnomocnika (art. 87 § 1 kpk). Jeżeli Pokrzywdzony wykaże, że warunki materialne nie pozwalają mu na poniesienie kosztów związanych z pełnomocnictwem bez uszczerbku dla siebie i rodziny, może złożyć do prokuratora (w postępowaniu przygotowawczym) lub do sądu (w postępowaniu sądowym) wniosek o wyznaczenie mu pełnomocnika z urzędu (art. 88 § 1 kpk); składania wniosków o dokonanie czynności śledztwa lub dochodzenia (art. 315 § 1 kpk, art. 325a § 2 kpk);
- f) wzięcia udziału w czynności, o której dokonanie wnosił (art. 315 § 2 kpk) oraz w innych czynnościach śledztwa lub dochodzenia (art. 317 § 1 kpk, art. 325a § 2 kpk), z tym że w tym ostatnim wypadku prokurator może odmówić dopuszczenia do udziału w czynności ze względu na ważny interes śledztwa lub dochodzenia (art. 317 § 2 kpk, art. 325a § 2 kpk);
- g) uczestniczenia w czynnościach śledztwa lub dochodzenia, których nie będzie można powtórzyć na rozprawie, chyba że zachodzi niebezpieczeństwo utraty lub zniekształcenia dowodu w razie zwłoki (art. 316 § 1 kpk, art. 325a § 2 kpk);
- h) zwrócenia się w toku śledztwa lub dochodzenia do sądu z żądaniem przesłuchania świadka, jeżeli zachodzi niebezpieczeństwo, że nie będzie można go przesłuchać na rozprawie (art. 316 § 3 kpk, art. 325a § 2 kpk);
- i) doręczenia postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłych albo instytucji specjalistycznej oraz wzięcia udziału w przesłuchaniu biegłych i zapoznania się z opinią złożoną na piśmie (art. 318 kpk);
- j) zastrzeżenia danych dotyczących miejsca zamieszkania do wyłącznej wiadomości prokuratora lub sądu w wypadku uzasadnionej obawy użycia przemocy lub groźby bezprawnej wobec Pokrzywdzonego występującego w charakterze świadka lub osoby dla niego najbliższej w związku z jego czynnościami. W takim wypadku pisma procesowe doręcza się do instytucji, w której Pokrzywdzony jest zatrudniony lub na inny wskazany przez niego adres (art. 191 § 3 kpk);
- k) zgłoszenia zarzutów co do treści protokołu dokumentującego czynność procesową w której uczestniczył (art. 150 § 2 kpk);
- l) za zgodą prowadzącego postępowanie przygotowawcze przeglądania akt postępowania przygotowawczego i sporządzenia z nich odpisów i kserokopii oraz wystąpienia o wydanie odpłatnie uwierzytelnionych odpisów lub kserokopii (art. 156 § 5 kpk). Prowadzący postępowanie nie może odmówić Pokrzywdzonemu sporządzenia odpisu protokołu czynności, w której Pokrzywdzony

infolinia 801 000 913

- uczestniczył lub miał prawo uczestniczyć, jak również dokumentu pochodzącego od niego lub sporządzonego z jego udziałem (art. 157 § 3 kpk);
- m) przeglądania akt sprawy w wypadku wydania postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia oraz postanowienia o umorzeniu śledztwa lub dochodzenia (art. 306 § 1 kpk, art. 325a § 2 kpk);
- n) otrzymania na swój koszt po jednej kopii zapisu dźwiękowego lub obrazu utrwalonej w ten sposób czynności procesowej (art. 147 § 4 kpk);
- o) złożenia zażalenia na odmowę udostępnienia akt (art. 159 kpk), na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia oraz postanowienie o umorzeniu śledztwa lub dochodzenia (art. 306 § 1 kpk, art. 325a § 2 kpk), na czynności inne niż postanowienia i zarządzenia naruszające jego prawa (art. 302 § 2 kpk), na postanowienie co do dowodów rzeczowych w razie umorzenia śledztwa lub dochodzenia (art. 323 § 1 kpk, art. 325a § 2 kpk);
- p) złożenia wniosku o wyłączenie sędziego (prokuratora, innych osób prowadzących postępowanie przygotowawcze, oskarżyciela publicznego) jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie (art. 42 § 1 kpk w zw. z art. 41 § 1 kpk oraz art. 47 kpk);
- q) niezwłocznego powiadomienia przez sąd lub prokuratora o uchyleniu tymczasowego aresztowania wobec podejrzanego, nieprzedłużeniu tymczasowego aresztowania lub o zmianie tymczasowego aresztowania na inny środek zapobiegawczy, chyba że Pokrzywdzony oświadczy że rezygnuje z takiego uprawnienia (art. 253 § 3 kpk);
- r) złożenia wniosku albo wyrażenia zgody na złożony wniosek podejrzanego o skierowanie sprawy przez prokuratora do instytucji lub osoby godnej zaufania w celu przeprowadzenia postępowania mediacyjnego między nim a podejrzanym (art. 23a § 1 kpk);
- s) wniesienia do sądu aktu oskarżenia o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego w razie powtórnego wydania przez prokuratora postanowienia o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania przygotowawczego. Termin do wniesienia aktu oskarżenia wynosi miesiąc od doręczenia Pokrzywdzonemu zawiadomienia o postanowieniu. Akt oskarżenia powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata; jeżeli Pokrzywdzonym jest instytucja państwowa, samorządowa lub społeczna, akt oskarżenia może sporządzić także radca prawny (art. 55 § 1 i 2 kpk);
- t) wystąpienia z powództwem cywilnym w toku postępowania przygotowawczego oraz żądania zabezpieczenia tego powództwa. Na postanowienie prokuratora co do zabezpieczenia roszczenia przysługuje zażalenie do sądu (art. 69 § 2 i 3 kpk). W razie umorzenia lub zawieszenia postępowania przygotowawczego, w którym zgłoszone było powództwo cywilne, Pokrzywdzony, w terminie 30 dni od daty doręczenia postanowienia, może żądać przekazania sprawy sądowi właściwemu do rozpoznawania spraw cywilnych (art. 69 § 4 kpk). Jeżeli Pokrzywdzony w terminie tym żądania nie zgłosi, zabezpieczenie upada, a wniesiony poprzednio pozew nie wywołuje skutków prawnych;
- u) złożenia - po wniesieniu do sądu aktu oskarżenia przez oskarżyciela publicznego aż do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego – oświadczenia, że chce działać w charakterze oskarżyciela posiłkowego (art. 53 i 54 kpk) lub powoda cywilnego (art. 62 kpk). Pokrzywdzony, jako oskarżyciel posiłkowy ma prawo składać wnioski dowodowe, być obecnym na całej rozprawie, zadawać pytania przesłuchiwanym osobom oraz złożyć apelację od wyroku. Apelacja od wyroku sądu okręgowego, powinna być sporządzona i podpisana przez adwokata, lub w przypadkach wymienionych w art. 88 ust 2i 3 kpk, radcę prawnego;
- v) wniesienia – jako oskarżyciel prywatny - do sądu i popierania oskarżenia o przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego (art. 59 § 1 kpk). W sprawach ściganych z oskarżenia prywatnego prokurator wszczyna postępowanie albo wstępuje do postępowania już wszczętego, jeżeli wymaga tego interes społeczny. Postępowanie toczy się wówczas z urzędu, a pokrzywdzony, który przedtem wniósł oskarżenie prywatne, korzysta z praw oskarżyciela posiłkowego (art. 60 § 1 i 2 kpk);
- w) złożenia do sądu – aż czasu zakończenia przesłuchania Pokrzywdzonego na rozprawie głównej - wniosku o orzeczenie obowiązku naprawienia wyrządzonej szkody w całości lub części wobec sprawcy przestępstwa spowodowania śmierci, ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia, przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji lub przestępstwa przeciwko środowisku, mieniu i obrotowi gospodarczemu. Zamiast tego obowiązku sąd

infolinia 801 000 913

w razie skazania sprawcy przestępstwa może orzec na rzecz Pokrzywdzonego nawiązkę w celu zadośćuczynienia za ciężki uszczerbek na zdrowiu, naruszenie czynności narządu ciała, rozstrój zdrowia, a także za doznaną krzywdę (art. 46 § 1 i 2 kk);

x) złożenia do sądu wniosku o przyznanie świadczenia pieniężnego w trybie i na zasadach określonych ustawą z dn. 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw umyślnych (Dz. U. Nr 169 poz. 1415 z dn. 6 września 2005 r.).

Pokrzywdzony obowiązany jest:

- a) jako świadek stawić się na każde wezwanie organu prowadzącego postępowanie (art. 177 § 1 kpk). Na świadka - Pokrzywdzonego, który bez usprawiedliwienia nie stawił się na wezwanie organu prowadzącego postępowanie albo bez zezwolenia tego organu wydalili się z miejsca czynności przed jej zakończeniem, może zostać nałożona kara pieniężna w wysokości do 10.000 złotych, a ponadto może on zostać zatrzymany i przymusowo doprowadzony (art. 285 § 1 i 2 kpk);
- b) w celu ograniczenia kręgu osób podejrzanych lub ustalenia wartości dowodowej ujawnionych śladów można pobrać od Pokrzywdzonego odciski daktyloskopijne, wymaz ze śluzówki policzków, włosy, ślinę, próby pisma, zapach, wykonać fotografię osoby lub dokonać utrwalenia głosu; za jego zgodą biegły może również zastosować środki techniczne mające na celu kontrolę nieświadomych reakcji organizmu tej osoby (art. 192a § 1 i 2 kpk);
- c) poddać się oględzinom i badaniom niepołączonym z zabiegiem chirurgicznym lub obserwacją w zakładzie leczniczym, jeżeli karalność czynu zależy od stanu zdrowia Pokrzywdzonego, jego stanu rozwoju umysłowego, zdolności postrzegania lub odtwarzania przez niego postrzeżeń, sąd (prokurator) może zarządzić jego przesłuchanie z udziałem biegłego lekarza lub biegłego psychologa, a świadek nie może się temu sprzeciwić (art. 192 § 2 kpk). W pozostałych przypadkach świadek – Pokrzywdzonego można poddać oględzinom ciała i badaniu lekarskiemu lub psychologicznemu jedynie za jego zgodą (art. 192 § 4 kpk).
- d) wskazać – jeżeli przebywa za granicą – adresata dla doręczeń w kraju; w razie nieuczynienia tego pismo wysłane na ostatnio znany adres w kraju albo, jeżeli tego adresu nie ma, załączone do akt sprawy uważa się za doręczone (art. 138 kpk);
- e) podać organowi prowadzącemu postępowanie swój nowy adres w wypadku zmiany miejsca zamieszkania lub nie przebywania pod wskazanym przez siebie wcześniej adresem; w razie nieuczynienia tego pismo wysłane pod wcześniej wskazany adres uważa się za doręczone (art. 139 § 1 kpk).

W razie pytań zapraszamy do kontaktu :

Krajowe Biuro Odszkodowań

infolinia	801 000 913
telefon stacjonarny	+48 76 7218918
telefon komórkowy	785 913 913
fax	801 000 913 wewn. 4
e-mail	centrala@odszkodowania-kbo.pl
strona www	www.odszkodowania-kbo.pl/
Facebook	www.facebook.com/odszkodowania.kbo

Krajowa Informacja Odszkodowawcza

infolinia	801 000 913
telefon stacjonarny	+48 76 7218918
telefon komórkowy	785 913 913
fax	801 000 913 wewn. 4
e-mail	centrala@odszkodowania-kio.pl
strona www	www.odszkodowania-kio.pl/
Facebook	www.facebook.com/odszkodowania.kio

infolinia 801 000 913